

نگاه کوروش، مداراگر و انسان‌محور محمدعلی دادخواه*

■ سالیان پیش از این، کارشناس پیشکسوت دادگستری مهندس مقصودی، رهاورد سفرش از دانشگاه اوکلاهامای آمریکا، کتابی بود به نام The Arts of Leadership & War که گردآوری نوشته‌های گزنفون درباره کوروش بود. در آن کتاب شیوه فرمانروایی توأم با خردورزی و انسان‌گرایی کوروش بررسی شده واز هم‌زیستی آشتی‌جویانه، گریز از جنگ‌افروزی و پذیرش باور و اندیشه‌های انسانی سخن رفته است. نویسنده در این کتاب نشان داده که چگونه نیرومندترین توان در روزگار خود، هرگز بر چیره‌شدگان به‌بیدار رفتار نکرد. کتاب را گرفتیم و به مترجم ملی و توانمند، جناب کوروش زعیم سپردم و یادآور شدم به لرح همام خود که زمین به زمان او می‌نازد، با وسواس همیشگی خود، آن را به فارسی برگرداند؛ زیرا سه‌هزار سال است تمدن انسانی، وامدار کوروش است‌سخن از کوروش است و از پاکان‌دشاهی که به مخالف خود نیز آزادی‌اندیشه، باور زندگی، جای‌جایی شغل، آرامش و آسایش را روا و سزا می‌داشت، او به زبان، کودکان و بیماران نگاهی مهرآمیز داشت؛ به گونه‌ای که وقتی می‌بیند زنی مصری برادر است و به دشواری کار می‌کند، فرمان می‌دهد تمام زنان کارگر دو ماه پیش از تولد کودک خود و شش ماه پس از آن در حالی که از دستمزدشان بهره‌مندند، به استراحت بپردازند. شاید این نخستین بیومه اجتماعی باشد. اکنون به سده‌های پیش از میلاد بنگریم که بیش از سه‌هزار سال برگ بر آن افزوده شده، اما هنوز در کتیبه‌های هخامنشی از این فرمانروای دادگر با نام «کوروش» و در نسخه ایرانی با واژه «کوروش» یاد شده است. در کتاب مقدس تورات «کوروش» و در زبان یونانیان «کوروش» و در فرهنگ‌های آسیای می‌سیایی «سیروس» یادآور نام‌برمردی است که خودخواهی را مردود دانست و فزون‌طلبی را بیهوده انگاشت، او به آرامش و آسایش انسانی اندیشیده‌و در اندیشه‌ماندگار ساختن نام و نشان خود نبوده. در بسیاری از تفاسیر قرآن، ذیل آیه ۸۲ سوره کهف، درباره ذوالقرنین به نام کوروش بر می‌خورد که دربارش نوشته‌اند: «با روش نیکویی با مردمان زبردست حکومتش رفتار کرد و همواره آسانی و آرامش را به آنان پیشکش نمود.» داوری دادگانه روا می‌دارد که به ایستگاه نگاه کنیم که در نیمه نخست سده بیستویکم میلادی هستمین و از یاد نبریم که کوروش در سال ۵۲۹ قبل از میلاد در فرمانی که بر پیامبران سفالیان نگاشته شده، آزادی، آبادی و روشنایی را برای همه مردمان سرزمین‌های دور و نزدیک هخامنشی خواستار بود.فرمانگری که نزدیک به یک‌سوم زمین‌های شناخته‌شده آن زمان زیر فرمانش بود و هیچ قدرتی یاری مقبله با او را نداشت. با این همه می‌تگارد: «فرمان دادم که همه مردم در پرستش خود آزاد باشند و آنان را به علت باورشان نیازمند فرمان دادم که هیچ‌کس از شهربانان، اهالی شهر را از هستی ساقط نسانند.» برکت و مهربانی را برای همه آرزو می‌کند و صلح توأم با شادمانی را نیکو می‌داند. افتخار او چنین است «بدون جنگ و خونریزی وارد بابل شدم و همه مردم مرا با شامنی پذیرفتند. سربازان به صلح و آزایی باید گام برزدند.» او می‌گوید: «جازه ندادم رنج و آزاری به هیچ یک از شهروندان فرود آید.» درک و دریافت کوروش در هنگامه خودش نشان می‌داد که به این فرستان و شتاب تا چه پایه دقت داشته است. برپا کردن چهار خاله‌ها و جایگزین کردن اسبان تازندفس به جای حیوان خسته‌پای که تأثیر کارساز و کارآمدی داشته. او شادی را برای انسان می‌خواست. شادی هنگامی در دل آدمی جای می‌گیرد که فغدغه‌نا، دل‌مشغولی ستم و قصه پرغصه بیداد از خانه او رخت برسته باشد. شادی، انسان و زندگی‌اش را در برترین پایگاه قرار می‌دهد. ششادی و خرد همگامانی همراه هستند. به قول فردوسی: کوروش فرمانروایی است که در همه زندگی توان و اندیشه خود را به پای پیروی خرد ریخت. گزارشگران دیگر سرزمین‌ها نیز در جایگاه داوری، درباره کوروش همین زبان و اندیشه را دارند. «آخیولس» (آشیل)، شاعر نامور یونانی در کتاب «تازادی پارسه» بر این ویژگی کوروش پای می‌فشارد که او به مردمان آرامش بخشید و چنین راهی پیومه نمی‌شد مگر با دل‌بستگی به انسان و همگامی خرد و هوش سرشار. هرودوت، پیشینه‌نگار یونانی که چندان هم در گفتار خود بی‌طرف نیست، نوشته است: «در سال ۴۸۴ پیش از میلاد در زمان کوروش، ایرانیان آزادی داشتند و در سپاس‌گزاری این آزادی به جان‌فشانی در راه کوروش مشتاق بودند.»رخدانویس روزگار ما، ویل دورانت در «تاریخ تمدن» اش بر این باور است که کوروش، فرمانروایی است که بیش از هر شاه دیگری دوست داشته شده و پایه فرمانروایی خود را بر بخشش، جوانمردی و نگرش انسانی نهاده است. به روزگارن نزدیک‌تر راه یابیم، هنگامی که در چهارم جولای ۷۷۶ بیاییه استقلال آمریکا صادر شد، پیکارگران اندیشه و قدرت و رهبران مردمان آن روز کشور، نخواستند بر آن بودند که چه‌اندیشه‌ای را برایی پایه و بن این بنا برگیرند و کدامین جایگاه را برای آسوده زیستن در کنار صلح و برادری انتخاب کنند و راه شادمانی‌کلی فردای آمریکا که دوری از جنگ و ستیز و ستم خانگی سرلوحه آن باشد، چه پیام روشنایی را از گستره تاریخ برگزیدند که رواداری به همراه داشته باشد و پیرانگری را نرنباند. آنان در میان گزینش اندیشه مکیاول که کسب قدرت را به هر طریق درست می‌دانند و گزارش گزنفون از فرمانروایی کوروش به بررسی می‌نشدند و در محاسن دل به مشغول کوروش سپهرند و شیوه رفتار او را با مردم برگزیدند. در نوشته گزنفون است که «کوروش، فرمانروایی بخشنده و مهربان و دادگر بوده.» البته پیشینه‌نگاران ایران چون طبری و حمزه اصفهانی نیز بر این گفته پای فشرند.

*نویسنده و حقوقدان

۷ آبان «روز جهانی کوروش» نیست

امروز ۲۹ اکتبر برابر با هفتم آبان است، روزی که در چند سال اخیر، بسیاری را ن به نام روز جهانی کوروش تبلیغ می‌کردند، با این حال در منابع معتبر داخلی و خارجی ردپای چندانی از این روز نیست. مبلغان این روز اما آن را گاهی روز تولد کوروش هخامنشی، روز ورود کوروش به بابل یا روز صدور یا ساخت استوانه گلی منشور حقوق بشر کوروش معرفی می‌کنند.

داستان نام‌گذاری این روز چیست؟ آیا واقعا در تقویم جهانی، روز ۲۹ اکتبر به نام و یاد کوروش دوم، پادشاه بزرگ هخامنشی ثبت شده است؟ اول بار در سال‌های ابتدایی دهه ۸۰ این موضوع را «نوشیروان کیهانی‌زاده» روزنامه‌نگار و تاریخ‌نویس در ستون «روزنامه‌ک» که در «شرق» منتشر می‌کرد، اعلام کرد. حسب گفته آقای کیهانی‌زاده، این روز که در تقویم بین‌المللی به نام «sirius day» شناخته می‌شود با نام و یاد کوروش بزرگ، پادشاه دادگستر هخامنشی نام‌گذاری شده است. با این حال، اسما آن‌گونه که «رضا مرادی‌غیاث‌آبادی» تاریخ‌نویس به شرق می‌گوید: «نام sirius day که در تاریخ ۲۹ اکتبر تقویم بین‌المللی به ثبت رسیده، اشاره‌ای به نام ستاره شباهنگ است و ارتباطی به کوروش هخامنشی ندارد، چراکه نام کوروش به زبان لاتین اگرچه می‌شود (CYTUS)، با این‌حال پس از آن تاریخ دوستداران و ناسیونالیست‌های افراطی هر ساله این روز را بیشتر از سال قبل تبلیغ می‌کردند، حال آنکه در هیچ جایی از تاریخ‌اشاره‌ای به این روز که ارتباطی با کوروش هخامنشی داشته باشد، نشده است.»

آن‌گونه که مرادی‌غیاث‌آبادی می‌گوید کشور ما مانند کشورهای تازه‌بنیاد و فاقد هویت تاریخی نیست که با ساختن تقویم و تاریخ قبایی به نام کوروش یا هر کس دیگری بخواهیم از راه آن تاریخ و فرهنگ‌مان را تبلیغ کنیم. پس از انتخابات‌های وارد شده از سوی تاریخ‌نویسان و باستان‌شناسان برجسته به این روز، عده‌ای بر آن شدند تا با برداشتن عنوان «جهانی» از آن «روز کوروش» را بسازند و دلیل نام‌گذاری این تاریخ را ورود کوروش به بابل نوشته‌اند، حال آنکه ورود به خاک یک کشور مستقل و اشغال آن با توجه به اینکه این کشور با ایرانیان در جنگ نبود، هرگز بنیاد خوبی برای نام‌گذاری کوروش نیست. ادعاهایی مبنی بر روز تولد و صدور منشور کوروش هم خالی از حقیقت است، چرا که هیچ سند قابل اعتنا و

شرق: انتشار فیلمی کوتاه از تبحر یک خلبان در فرود آوردن هواپیمای ۷۷۷ در فرودگاه مهرآباد باعث تحسین خلبانی شد که توانست هواپیمای بدون چرخ جلو را با آرامی و بدون اینکه کسی آسیبی ببیند فرود آورد. هواپیمای پرواز ۷۷۷ مسکو-تهران قراربود ساعت ۱۵:۲۰ بیست و ششم مهر در فرودگاه حضرت امام (ره) فرود آید که خلبان هنگام بازکردن ارابه‌های فرود، متوجه مشکل در چرخ جلوی هواپیمما شد. «کاپیتان هوشنگ شهبازی» سرانجام پس از ۴۰ دقیقه موفق شد که ساعت ۱۶ آن روز در باند فرودگاه مهرآباد فرود بیاید. با او گفت‌وگوی کوتاهی درباره اتفاقی که در آن روز افتاد، کردیم.
بر زب می‌آید:
▲ آقای شهبازی، قبل از پرواز مشکلی برای هواپیمما وجود نداشت؟ آیا چک‌های لازم انجام شده بود؟

پرواز نرمال بود و با توجه به استانداردهای سازمان هواپیمایی کشور، دو خلبان برای این پرواز آماده بودند.

با «کاپیتان عباس عقدایی» از سکو حرکت کردیم. «میر درخشنده» و «علی رفیعی» نیز مهندس پرواز بودند. انجام پرواز با من بود و خلبان دیگر به من کمک می‌کرد.
▲ چه زمانی متوجه شدید که چرخ‌های هواپیمما مشکل دارد؟

نزدیک زنجان از فرودگاه امام(ره) درخواست کاهش ارتفاع را کردیم و در ۱۵ مایلی فرودگاه امام(ره) بودیم که با دستورالعمل‌های لازم، تقاضای بازکردن چرخ‌ها را دادم که متوجه شدیم چرخ‌های جلوی هواپیمما باز نمی‌شوند بنابراین درخواست هلدینگ یعنی ناخبر در نشست کردیم. روی منطقه به پرواز سمت شوراآباد ادامه دادیم و مشغول انجام اقدامات لازم شدیم که متأسفانه بعد از حدود ۲۰ دقیقه باز هم موفق به بازکردن چرخ نشدیم. بنابراین من درخواست نشستن در فرودگاه مهرآباد را

در سه دهه پیش، بحث سوانح هواپیمایی غیرنظامی در ایران، یکی از خبرسازترین چالش‌های جامعه بوده

است. در شطب سرد درآستان ۱۷۵۸ اولین سانحه

هواپیمای جت بوئینگ ۷۲۷ هم‌ا رخ داد. این پرواز که

از مشهد به مقصد تهران انجام می‌شد، هنگام نزدیکی به فرودگاه مهرآباد، کیلومترها از مسیر خود منحرف شد و به کوه‌های لشکرک واقع در شمال‌شرق تهران برخورد کرد. در آن هنگام ناوگان هواپیمایی مسافری ایران هنوز فرسوده نبود. به غیر از سوانچی مانند پرواز بندرعباس - دوی هواپیمایی هما که مورداصابت موشک‌ناو آمریکایی قرار گرفت، کارشناسان علت اکثر سوانح را خطای انسانی می‌دانند. در آمراهی مختلف این صنعت، اعداد و ارقام مختلفی برای سوانح منتشر شده است ولی همه آنها حاکی از این است که عامل بیشترین سوانح در سطح دنیا، همان خطای انسانی است. برخی از کارشناسان ۵۰ تا ۷۰درصد سوانح را ناشی از خطای انسانی می‌دانند (که در کشورهای مختلف، متفاوت است) و معتقدند تعمیرات و نگهداری رتبه دوم، شرایط جوی رتبه سوم و عوامل دیگر مانند تروریسم رتبه آخر را دارد.

ایا خطای انسانی یک سانحه فقط مربوط به خلبان

جامعه

با جود تبلیغات چندسال گذشته

۷ آبان «روز جهانی کوروش» نیست

صندرا محقق

آرامگاه کوروش در پاسارگاد

درستی با این مضمون در دست نیست که چنین چیزی را تأیید کند.

این تاریخ‌نویس همچنین می‌افزاید: «در زمان دولت نهم و ریاست «اسفندیار رحیم‌مشایی» بر سازمان

میراث‌فرهنگی هم با اقدام‌هایی که انجام می‌شد و بزرگداشت‌هایی که به این مناسبت گرفته می‌شد - این روز قبایی جدی گرفته شد. دولتی‌ها این روز را به عنوان روز تولد کوروش اعلام می‌کردند، با همه این تفاسیر به باور من نباید به این‌ موضوع پرداخت و آن را جدی گرفت، چراکه به جدی گرفته شدن این نام‌گذاری جعلی کمک می‌کند و نباید فراموش کنیم که راه راستی

از دروغ نمی‌گذرد.»

تبلیغ‌ها و بزرگ‌نمایی روز موسوم به روز جهانی کوروش تنها به بزرگداشت‌های دولتی در دولت نهم مربوط نیست، چراکه در خارج از ایران نیز عده‌ای با بزرگ‌نمایی و تبلیغ فراوان این روز تلاش می‌کنند هفتم آبان را به نام روز جهانی کوروش بزرگ بدانند. در داخل نیز عده‌ای به دلیل تحت‌تأثیر قرار گرفتن و تمایلات ملی‌گرایانه تلاش می‌کنند این روز را گرامی بدانند. سفر به پاساگرد و حضور

عباس خیرنیاپان

کاپیتان شهبازی در گفت‌وگو با «شرق»:

فرود بدون چرخ را مسافران احساس نکردند

دادم که این به دلیل کم‌کردن خطرات بود و هم اینکه بتوانم از امکانات تهران استفاده سریع‌تری کنم. درخواست آمبولانس و اورژانس را هم دادم. البته سوخت اضافی

نداشتیم و نیازی به تخلیه سوخت نبود، اما با این حال با دوزن‌ها سوخت را به حداقل رساندم. هم‌کارانم در این ماجرا بسیار کمک کردند.

▲ چه موقع دوباره درخواست فرود کردید؟

حدود نیم ساعت از زمان مقرر فرود می‌گذشت که وقتی مطمئن شدم امکانات فراهم است دوباره اجازه فرود در فرودگاه مهرآباد را دادم و موافقت شد. حتی خواستم که آمبولانس، اورژانس و آتش‌نشانی دقیقاً کجای فرودگاه

آن را خنک کرد.

مستقر شوندم چون محاسبه کرده بودم که احتمالاً کجا متوقف خواهیم شد.

▲ چطور موفق به کنترل هواپیمما برای فرود بدون چرخ‌های جلوشدید؟

در فرودهای اضطراری شرایط بسیار حساس است. در باند ۲۹ چپ فرودگاه اول مهرآباد روی چرخ‌های اصلی نشستیم و سعی کردم دماغه هواپیمما را بالا نگه دارم تا جایی که سرعت آنقدر کم شد که امکان پایین‌نگهداشتن دماغه هواپیمما وجود داشت. فقط دماغه هواپیمما به خاطر سر خوردن روی باند سرخ شده بود که آتش‌نشانی سریع آن را خنک کرد.

از مدارج تحصیلی دانشگاهی بالایی برخوردار بود، باعث شد که هواپیمای سانحه‌دیده (با سن بیش از ۳۰ سال، فرودی مطمئن داشته باشد و کمترین خسارت نیز به هواپیمما وارد شود ولی بیشتر سوانچی که علت آن خطای انسانی اعلام شده مربوط به هواپیماهای سالم بوده‌اند.

همکاری کارمندان پروازی، و مینمی و مراقبت پرواز بسیار مهم است. مثلاً اگر بهترین خلبان با کمک‌خلیبانی

تا‌کلر آمد پرواز کند امکان خطای وی بالا خواهد رفت. اگر

بازمان بر این باشد که در جذب خلبانان، شرکت‌های

داخلی هیچ‌گونه روابط خصوصی را دخیل نمی‌کنند، باز

که کامنت‌هایی در امر جذب خلبان به چشم می‌آید.

هزینه‌های بالای آموزش باعث شده تا افراد بااستعدادی

که از نظر امکانات مالی ضعیف هستند، نتوانند جذب

این رشته شوند چراکه امروزه برای گذراندن دوره خلبانی

بازگاتی و دیگر دوره‌هایی که برای ورود به یک خط

هوایی لازم است، هزینه‌ای معادل ۴۵میلیون تومان

خبر

محور شمشک – دیزین مسدود است

■ **مهر:** جانشین فرمانده پلیس راه کشور از مسدود بودن جاده شمشک - دیزین خبر داد و گفت: بارش برف و باران در محورهای شمالی باعث لغزندگی سطح معابر شده است. سرهنگ پرویز سیاح البرزی اظهار داشت:

بارش برف و باران در محورهای شمال کشور ادامه دارد و

همین امر باعث لغزندگی سطح معابر و افزایش تصادفات

در این محورها شده است. هم اکنون محور شمشک -

دیزین به علت بارش برف مسدود است و مأموران از تردد

خودروها در این محور جلوگیری می‌کنند وی ادامه داد:

همچنین محورهای استان تهران، همدان و چهارمحال و

بختیاری با بارش باران روبه‌رو بوده و سطح جاده‌های این

استان‌ها نیز لغزنده گزارش شده است و باید رانندگان

به هنگام رانندگی در این جاده‌ها نکات ایمنی را رعایت

کنند. جانشین فرمانده پلیس راه کشور با اشاره به

محدودیت‌های تردد تأکید کرد: محور چالوس از ساعت

۱۴امروز از مرزن‌آباد به سمت کرج یکطرفه می‌شود. این

در حالی است که محور هراز نیز از روه‌هن به سمت آمل

از ساعت ۱۴ تا ۲۴ یکطرفه است.

انتقال دانش آموزان مصدوم چهاربازی به تهران

■ **مهر:** نماینده دانشگاه علوم دریاوردی چهارباز گفت:

دشسه دانش‌آموز مصدوم حادثه آتش‌سوزی خویگاه

شبانه‌روزی دبیرستان چهارباز، پنجشنبه شب گذشته به

تهران منتقل شدند و هم اکنون در بیمارستان شهید

مطهری بستری هستند. احمد کریمیان با اعلام این

خبر افزود: پس از انتقال این دانش‌آموزان به زاهدان،

شب گذشته توانستیم آنها را با آمبولانس هوایی به تهران

منتقل و در بیمارستان شهید مطهری تهران بستری

کنیم. او ادامه داد: وضعیت دانش‌آموز فرسید درازه که

دچار ۹۰ درصد سوختگی شده وخیم است که هم اکنون

در بخش آی‌سی‌یو بستری است و برهان‌الدین بلیدی

و جمال ربیسی نیز در بخش عادی بستری شده‌اند.

به گفته کریمیان، ربیسی دارای ۵۵درصد سوختگی

بلیدی ۴۰درصد سوختگی شده‌اند.صبح چهارشنبه

در یکی از اتاق‌های خویگاه دبیرستان وابسته به دانشگاه

علوم دریاوردی چهارباز آتش‌سوزی رخ می‌دهد که طی

آن دو دانش‌آموز به نام قاسم حیرتی و قنبر قریب فوت

کرده و سه نفر دیگر به شدت دچار سوختگی شدند.

مشاور شهردار تهران:

آلودگی عامل ۲۰درصد مرگ تهرانی‌ها

رییس سابق پلیس راهنمایی و رانندگی تهران بزرگ با اشاره به اینکه ۲۰درصد مرگ‌ومیر تهرانی‌ها ناشی از اثرات آلودگی هواست، گفت:

متأسفانه تصادفات رانندگی به صورت مستقیم و

اثر و عوارض ناشی از ترافیک و آلودگی هوا نیز

به صورت غیرمستقیم جان شهروندان را هذف

قرار داده است. هادی هاشمی افزود: برای بررسی

وضعیت ترافیک به یک تحلیل حرفه‌ای ترافیک

نیازمندیم که البته آشنایی به فوت و فن زندگی

در کلاتشهری مانند تهران از دیگر الزامات تحلیلی

دقیق و کارشناسی است. او که در حال حاضر به

عنوان مشاور معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری

تهران فعالیت می‌کند، عدم همگنی و بیگانه بودن

سیاست‌های شهرداری با سیاست‌های ترافیکی از

دوره‌های گذشته را از مهم‌ترین مشکلات ترافیک

تهران دانست.

حاجی بابایی:

شایعه توقف توزیع شیر در مدارس سیاسی بود

■ **ایسنا:** وزیر آموزش و پرورش با اشاره به اینکه باید در طول پنج تا شش سال دیگر همه کتابچه‌های درسی تغییر کند، اظهار کرد: ساعات درسی دانش‌آموزان نیز باید مطابق با ساعات درسی مراکز دیگر دنیا تنظیم شود. حاجی بابایی درباره توزیع شیر در مدارس نیز توضیح داد: شایعه توزیع نشدن شیر در مدارس بیشتر سیاسی است و آن را تکذیب می‌کنم. همچنان شیر در مدارس توزیع خواهد شد و این کار را از آبان ماه شروع خواهیم کرد.

بارش باران تا سه‌شنبه ادامه می‌یابد

■ **ایسنا:** مدیرکل هواشناسی استان تهران گفت: بارش باران در استان تهران تا سه‌شنبه ادامه دارد. مهندس محسن جبجاری افزود: از امروز (شنبه) مجدداً فعالیت سامانه بارشی به صورت متناوب ادامه می‌یابد و از روز یکشنبه نیز بارش با وزش باد همراه خواهد بود. وی با اشاره به بارش برف در ارتفاعات پایتخت گفت: در عین حال تغییر چندانی در دمای هوای تهران در روزهای آتی نخواهیم داشت.

ارایه خدمات سلامت یانسگی به زنان بالای ۴۰سال

■ **ایسنا:** مدیر کل سلامت جمعیت، خانواده و مدارس وزارت بهداشت از تدوین بسته خدمتی سلامت یانسگی در زنان ۴۰ تا ۶۰ سال خبر داد. محمداسماعیل مطلق با اشاره به اقدامات انجام شده برای سلامت زنان از سوی وزارت بهداشت گفت: به این منظور بسته خدمتی سلامتی یانسگی در زنان ۴۰ تا ۶۰ ساله کشور طراحی شده که در تمام دانشگاه‌های علوم پزشکی اجزایی خواهد شد.